

31989L0391

29.6.1989.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 183/1

**DIREKTIVA VIJEĆA****od 12. lipnja 1989.****o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu**

(89/391/EEZ)

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

budući da, u skladu s člankom 118.a Ugovora, takve direktive moraju izbjegavati nametanje administrativnih, financijskih i pravnih ograničenja koja bi usporavala osnivanje i razvoj malih i srednjih poduzeća;

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 118.a,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije <sup>(1)</sup> sastavljen nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu,

budući da se komunikacijom Komisije o njezinom programu koji se odnosi na sigurnost, higijenu i zdravlje na radu <sup>(4)</sup> predviđa donošenje direktiva čija je svrha jamčiti sigurnost i zdravlje radnika;

u suradnji s Europskim parlamentom <sup>(2)</sup>,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora <sup>(3)</sup>,

budući da je Vijeće u svojoj rezoluciji od 21. prosinca 1987. o sigurnosti, higijeni i zdravlju na radu <sup>(5)</sup> primilo na znanje namjeru Komisije da mu u bliskoj budućnosti podnese Direktivu o organizaciji sigurnosti i zdravlja radnika na radnom mjestu;

budući da se člankom 118.a Ugovora predviđa da Vijeće u obliku direktiva donosi minimalne zahtjeve za poticanje poboljšanja, posebno u radnom okruženju, kako bi se zajamčila viša razina zaštite sigurnosti i zdravlja radnika;

budući da je u veljači 1988. Europski parlament usvojio četiri rezolucije nakon rasprave o unutarnjem tržištu i zaštiti radnika; budući da su te rezolucije izričito pozvale Komisiju da sastavi okvirnu direktivu koja bi služila kao osnova za određenije direktive koje bi pokrivala sve rizike povezane sa sigurnošću i zdravljem na radnom mjestu;

budući da se ovom Direktivom ne opravdava smanjenje već postignute razine zaštite u pojedinim državama članicama koje su, u skladu s Ugovorom, obvezne poticati poboljšanje uvjeta u ovom području i usklađivati uvjete uz zadržavanje postignutih poboljšanja;

budući da je poznato da radnici tijekom svog radnog vijeka na radnom mjestu mogu biti izloženi djelovanju opasnih čimbenika iz okoliša;

budući da su države članice odgovorne za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na svojem državnom području; budući da poduzimanje mjera radi zaštite zdravlja i sigurnosti radnika na radu također u određenim slučajevima pomaže u očuvanju zdravlja te možda i sigurnosti osoba koje s njima borave;

<sup>(1)</sup> SL C 141, 30.5.1988., str. 1.

<sup>(2)</sup> SL C 326, 19.12.1988., str. 102 i SL C 158, 26.6.1989.

<sup>(3)</sup> SL C 175, 4.7.1988., str. 22.

<sup>(4)</sup> SL C 28, 3.2.1988., str. 3.

<sup>(5)</sup> SL C 28, 3.2.1988., str. 1.

budući da se zakonodavni sustavi država članica koji pokrivaju sigurnost i zdravlje na radnom mjestu znatno razlikuju i potrebno ih je poboljšati; budući da nacionalne odredbe o tom predmetu, koje često uključuju tehničke specifikacije i/ili samoregulatorne standarde, mogu dovesti do različitih razina zaštite sigurnosti i zdravlja i potaknuti konkurenciju na štetu sigurnosti i zdravlja;

budući da je pojava nesreća na radu i profesionalnih bolesti još uvijek previsoka; budući da se moraju bez odlaganja uvesti ili poboljšati preventivne mjere kako bi se sačuvali sigurnost i zdravlje radnika i osigurao veći stupanj zaštite;

budući da radi osiguranja višeg stupnja zaštite radnici i/ili njihovi predstavnici moraju biti obaviješteni o rizicima za njihovu sigurnost i zdravlje te mjerama koje su potrebne za smanjenje ili uklanjanje tih rizika; budući da također moraju biti u položaju doprinijeti, posredstvom ravnopravnog sudjelovanja u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom, u praćenju provedbe spomenutih mjera;

budući da između poslodavaca i radnika i/ili njihovih predstavnika mora biti razvijena razmjena informacija, dijalog i ravnopravno sudjelovanje u pitanjima sigurnosti i zdravlja na radu posredstvom odgovarajućih postupaka i instrumenata, a u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom;

budući da je poboljšanje sigurnosti, higijene i zdravlja radnika na radu cilj koji ne bi smio biti podređen isključivo ekonomskim razlozima;

budući da su poslodavci obvezni informirati se o najnovijem tehnološkom i znanstvenom napretku koji se odnosi na oblikovanje radnog mjesta, vodeći računa o opasnostima svojstvenim za njihovo poduzeće, te sukladno tome informirati predstavnike radnika koji izvršavaju svoje pravo predviđeno ovom Direktivom s ciljem jamstva više razine zaštite zdravlja i sigurnosti radnika;

budući da se odredbe ove Direktive primjenjuju, ne dovodeći u pitanje strože sadašnje ili buduće odredbe Zajednice, na sve rizike, a posebno na one koji nastaju zbog korištenja kemijskih, fizikalnih i bioloških agensa pokrivenih Direktivom 80/1107/EEZ<sup>(1)</sup>, kako je zadnje izmijenjena Direktivom 88/642/EEZ<sup>(2)</sup>;

<sup>(1)</sup> SL L 327, 3.12.1980., str. 8.

<sup>(2)</sup> SL L 356, 24.12.1988., str. 74.

budući da je u skladu s Odlukom 74/325/EEZ<sup>(3)</sup>, Komisija konzultirala Savjetodavni odbor za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu o izradi prijedloga u ovom području;

budući da Odbor sastavljen od članova koje su imenovala države članice treba biti osnovan kako bi pomagao Komisiji u obavljanju tehničkih prilagodbi pojedinačnim direktivama kako predviđa ova Direktiva,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

ODJELJAK I.

## OPĆE ODREDBE

Članak 1.

### Cilj

1. Cilj ove Direktive je uvođenje mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radnom mjestu.
2. U tu svrhu ona sadrži opća načela o prevenciji profesionalnih rizika, zaštiti sigurnosti i zdravlja, uklanjanju čimbenika rizika i nesreća, informiranju, konzultacijama, ravnopravnom sudjelovanju u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom i obrazovanju radnika i njihovih predstavnika, kao i opće smjernice za provedbu navedenih načela.
3. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje nacionalne odredbe ili odredbe Zajednice, postojeće ili buduće, koje su povoljnije za zaštitu sigurnosti i zdravlja radnika na radnom mjestu.

Članak 2.

### Opseg

1. Ova Direktiva primjenjuje se na sve sektore djelatnosti, kako javne tako i privatne (industrijske, poljoprivredne, trgovinske, administrativne, uslužne, obrazovne, kulturne, zabavne itd.).
2. Ova Direktiva ne primjenjuje se kod obilježja svojstvenih određenim specifičnim aktivnostima u sektoru državne uprave kao što su oružane snage ili policija, ili na neke posebne aktivnosti u poslovima zaštite građana s kojima je u direktnoj suprotnosti.

U tom slučaju potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri osigurati sigurnost i zdravlje radnika s obzirom na svrhu ove Direktive.

<sup>(3)</sup> SL L 185, 9.7.1974., str. 15.

**Članak 3.****Definicije**

U smislu ove Direktive, sljedeći izrazi imaju sljedeće značenje:

- (a) radnik: svaka osoba koju zapošljava poslodavac, uključujući novake i vježbenike, ali ne i kućne pomoćnice;
- (b) poslodavac: svaka fizička ili pravna osoba koja je u poslovnom odnosu s radnikom i snosi odgovornost za poduzeće i/ili pogon;
- (c) predstavnik radnika s posebnom odgovornošću za sigurnost i zdravlje radnika: bilo koja osoba izabrana, odabrana ili određena u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom da predstavlja radnike u slučaju problema koji proizlaze iz područja sigurnosti i zdravlja radnika na radu;
- (d) prevencija: svi koraci ili mjere poduzeti ili planirani u svim fazama rada u poduzeću, čiji je cilj izbjeći ili smanjiti profesionalne rizike.

**Članak 4.**

- 1. Države članice poduzimaju sve potrebne korake kako bi osigurale da poslodavci, radnici i predstavnici radnika podliježu pravnim propisima potrebnim za provedbu ove Direktive.
- 2. Države članice osiguravaju primjerenu kontrolu i nadzor.

**ODJELJAK II.****OBVEZE POSLODAVACA****Članak 5.****Opća odredba**

- 1. Dužnost poslodavca je osigurati sigurnost i zdravlje radnika u svakom aspektu povezanom s radom.
- 2. Kada u skladu s člankom 7. stavkom 3. poslodavac angažira kompetentne vanjske službe ili osobe, to ga ne oslobađa odgovornosti u ovom području.
- 3. Obveze radnika u području sigurnosti i zdravlja na radu ne utječu na načelo odgovornosti poslodavca.
- 4. Ova Direktiva ne ograničava mogućnost država članica da oslobode odgovornosti ili smanje odgovornost poslodavaca u

slučaju kad su nezgode posljedica neobičnih i nepredvidivih okolnosti koje su izvan kontrole poslodavaca, ili posebnih događaja čije posljedice nije bilo moguće izbjeći unatoč dužnoj pažnji.

Države članice ne moraju koristiti opciju iz prvog podstavka.

**Članak 6.****Opće obveze poslodavaca**

1. U kontekstu svojih odgovornosti, poslodavac poduzima potrebne mjere za zaštitu sigurnosti i zdravlja radnika, uključujući prevenciju profesionalnih rizika kao i pružanje informacija i obuke te potrebne organizacije i sredstava.

Poslodavac prati potrebu za prilagodbom tih mjera kako bi se vodilo računa o promjenjivim okolnostima i težilo poboljšanju postojećeg stanja.

2. Poslodavac provodi mjere iz prve točke stavka 1. na temelju sljedećih općih načela prevencije:

- (a) izbjegavanje rizika;
- (b) procjena neizbježnih rizika;
- (c) suzbijanje uzroka rizika;
- (d) prilagođavanje rada pojedincu, posebno s obzirom na oblikovanje radnih mjesta, odabir radne opreme i metoda rada i proizvodnje, posebno s ciljem olakšavanja monotonog rada i rada pri ranije utvrđenoj radnoj brzini te smanjivanja njihovog učinka na zdravlje;
- (e) prilagođavanje tehničkom napretku;
- (f) zamjena opasnog neopasnim ili manje opasnim;
- (g) razvoj koherentne sveobuhvatne politike prevencije koja se odnosi na tehnologiju, organizaciju rada, radne uvjete, socijalne odnose i utjecaj čimbenika povezanih s radnom okolinom;
- (h) davanje prioriteta mjerama kolektivne zaštite u odnosu na mjere individualne zaštite;
- (i) davanje odgovarajućih uputa radnicima.

3. Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ove Direktive, poslodavac, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti poduzeća/pogona:

- (a) procjenjuje rizik za sigurnost i zdravlje radnika, između ostalog u odabiru radne opreme, korištenih kemijskih tvari ili pripravaka te opremanju radnih mjesta.

Nakon ove procjene i prema potrebi, preventivne mjere, radne i proizvodne metode koje provodi poslodavac moraju:

- osigurati poboljšanje razine zaštite radnika s obzirom na sigurnost i zdravlje,
- biti integrirane u sve aktivnosti poduzeća/pogona i na svim hijerarhijskim razinama;

(b) kad radniku povjerava zadatke, uzima u obzir sposobnosti radnika u odnosu na zdravlje i sigurnost;

(c) osigurava da planiranje i uvođenje novih tehnologija postanu predmetom savjetovanja s radnicima i/ili njihovim predstavnicima u pitanjima odabira opreme, radnih uvjeta i radne okoline i njihovih posljedica na sigurnost i zdravlje radnika;

(d) poduzima odgovarajuće korake kako bi se osiguralo da samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute mogu pristupiti područjima u kojima postoji ozbiljna i specifična opasnost.

4. Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ove Direktive, ako su na istom mjestu rada prisutni radnici više poduzeća, poslodavci surađuju u provedbi odredaba koje se odnose na sigurnost, zdravlje i profesionalnu higijenu te, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti, koordiniraju svoje djelovanje u pitanjima zaštite od i prevencije profesionalnih rizika te se međusobno informiraju i informiraju svoje radnike i/ili predstavnike radnika o tim rizicima.

5. Mjere koje se odnose na sigurnost, higijenu i zdravlje na radnom mjestu ni u kom slučaju ne smiju uključivati financijski trošak za radnike.

#### Članak 7.

##### Usluge zaštite i prevencije

1. Ne dovodeći u pitanje obveze navedene u člancima 5. i 6., poslodavac određuje jednog ili više radnika za provođenje aktivnosti povezanih sa zaštitom i prevencijom profesionalnih rizika za poduzeće i/ili pogon.

2. Imenovani radnici ne smiju biti stavljeni u nepovoljan položaj zbog svojih aktivnosti povezanih sa zaštitom i prevencijom profesionalnih rizika.

Imenovanim radnicima osigurava se primjereno vrijeme koje će im omogućiti da ispunjavaju svoje obveze koje proizlaze iz ove Direktive.

3. Ako se takve mjere zaštite i prevencije ne mogu organizirati zbog nedostatka stručnog osoblja u poduzeću i/ili pogonu, poslodavac angažira stručne vanjske službe ili osobe.

4. U slučajevima gdje poslodavac angažira takve službe ili osobe, dužan ih je informirati o čimbenicima za koje se zna ili za koje se sumnja da utječu na sigurnost i zdravlje radnika i osigurati im pristup podacima iz članka 10. stavka 2.

5. U svim slučajevima:

— imenovani radnici moraju posjedovati potrebne sposobnosti i sredstva,

— vanjske službe ili osobe moraju imati odgovarajuće sposobnosti i odgovarajuća osobna i profesionalna sredstva, i

— broj imenovanih radnika i vanjskih službi ili osoba mora biti dovoljan za organizaciju mjera zaštite i prevencije, uzimajući u obzir veličinu poduzeća i/ili pogona, i/ili opasnosti kojima su izloženi radnici te njihov raspored u cijelom poduzeću i/ili pogonu.

6. Zaštita od, i sprečavanje sigurnosnih i zdravstvenih rizika koji predstavljaju predmet ovog članka, spada u odgovornost jednog ili više radnika, jedne službe ili odvojenih službi, bilo unutar ili izvan poduzeća i/ili pogona.

Radnik(-ci) i/ili agencija(-e) dužni su raditi zajedno kad god je to potrebno.

7. Uzimajući u obzir prirodu aktivnosti i veličinu poduzeća, države članice mogu odrediti vrste poduzeća u kojima poslodavac, pod uvjetom da je kompetentan, može preuzeti odgovornost za mjere navedene u stavku 1.

8. Države članice određuju potrebne sposobnosti i vještine navedene u stavku 5.

One mogu odrediti dovoljan broj iz stavka 5.

#### Članak 8.

##### Prva pomoć, protupožarne mjere i evakuacija radnika, ozbiljna i neposredna opasnost

1. Poslodavac:

— poduzima potrebne mjere prve pomoći, protupožarne mjere i mjere za evakuaciju radnika, prilagođene prirodi aktivnosti

i veličini poduzeća i/ili pogona i uzimajući u obzir ostale prisutne osobe,

— dogovara sve potrebne kontakte s vanjskim službama, posebno u odnosu na prvu pomoć, hitnu medicinsku pomoć, spašavanje i protupožarne mjere.

2. U skladu sa stavkom 1., poslodavac određuje, za prvu pomoć, protupožarne mjere i evakuaciju radnika, radnike potrebne za provedbu takvih mjera.

Broj takvih radnika, njihova obuka i raspoloživa oprema moraju biti primjereni, uzimajući u obzir veličinu i/ili specifične opasnosti u poduzeću i/ili pogonu.

3. Poslodavac:

(a) što je prije moguće obavješćuje sve radnike koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti zbog prisutnog rizika o koracima koji su, ili će biti poduzeti u odnosu na zaštitu;

(b) djeluje i daje upute kako bi radnicima omogućio da u slučaju ozbiljne, neposredne i neizbježne opasnosti prestanu raditi i/ili odmah napuste radno mjesto i upute se na sigurno mjesto;

(c) osim u posebnim slučajevima zbog utemeljenih razloga, ne smije zahtijevati od radnika da nastave rad u radnoj situaciji u kojoj još postoji ozbiljna i neposredna opasnost.

4. Radnici koji u slučaju ozbiljne, neposredne i neizbježne opasnosti napuste svoje radno mjesto i/ili opasno područje ne mogu biti stavljeni u nepovoljan položaj zbog svojih postupaka i moraju biti zaštićeni od bilo kojih štetnih i neopravdanih posljedica, u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom.

5. Poslodavac osigurava da su svi radnici u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po njihovo zdravlje i/ili zdravlje drugih osoba te ako se odgovorni neposredni rukovoditelj ne može kontaktirati, u mogućnosti poduzeti odgovarajuće korake s obzirom na svoje znanje i tehnička sredstva kojima raspolažu kako bi izbjegli posljedice takve opasnosti.

Njihovi postupci ih neće staviti u nepovoljan položaj, osim ako su postupali nepažljivo ili iz krajnje nepažnje.

#### Članak 9.

##### Razne obveze poslodavaca

1. Poslodavac:

(a) raspolože procjenom rizika za sigurnost i zdravlje na radu, uključujući i one s kojima su suočene skupine radnika izložene posebnim rizicima;

(b) odlučuje o zaštitnim mjerama koje se moraju poduzeti te, ako je potrebno, o zaštitnoj opremi koja će se koristiti;

(c) vodi popis nesreća na radu koje su za posljedicu imale nesposobnost radnika za rad više od tri radna dana;

(d) za odgovorna tijela vlasti i u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom, sastavlja izvješća o nesrećama na radu koje su doživjeli njegovi radnici.

2. Države članice određuju, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti i veličinu poduzeća, obveze koje moraju ispuniti različite kategorije poduzeća s obzirom na sastavljanje dokumenata iz stavka 1. točaka (a) i (b) i prilikom pripremanja dokumenata iz stavka 1. točaka (c) i (d).

#### Članak 10.

##### Obavješćivanje radnika

1. Poslodavac poduzima odgovarajuće mjere tako da radnici i/ili njihovi predstavnici u poduzeću i/ili pogonu dobivaju, u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom koji među ostalima mogu uzimati u obzir veličinu poduzeća, sve potrebne podatke koji se odnose na:

(a) rizike za sigurnost i zdravlje, kao i mjere zaštite i prevencije te aktivnosti koje se odnose na poduzeće i/ili pogon općenito i na svaki tip radnog mjesta i/ili posla;

(b) mjere poduzete u skladu s člankom 8. stavkom 2.

2. Poslodavac poduzima odgovarajuće mjere tako da poslodavci radnika iz bilo kojeg vanjskog poduzeća angažirani na radu u njegovom poduzeću i/ili pogonu dobivaju, u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom, odgovarajuće podatke s obzirom na točke navedene u stavku 1. točkama (a) i (b) koje moraju biti dane na uvid spomenutim radnicima.

3. Poslodavac poduzima potrebne mjere tako da radnici s posebnim funkcijama u zaštiti sigurnosti i zdravlja radnika ili predstavnici radnika sa specifičnom odgovornošću u području sigurnosti i zdravlja radnika budu u mogućnosti izvršavati svoje zadaće u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom i imaju pristup:

(a) procjeni rizika i mjerama zaštite navedenim u članku 9. stavku 1. točkama (a) i (b);

(b) popisu i izvješćima navedenim u članku 9. stavku 1. točkama (c) i (d);

(c) podacima nastalim iz zaštitnih i preventivnih mjera, agencija za inspekciju i tijela odgovornih za sigurnost i zdravlje.

#### Članak 11.

##### Savjetovanje i sudjelovanje radnika

1. Poslodavci se savjetuju s radnicima i/ili njihovim predstavnicima te im omogućuju da sudjeluju u raspravama o svim pitanjima koja se odnose na sigurnost i zdravlje na radnom mjestu.

Time se pretpostavlja:

- savjetovanje s radnicima,
- prava radnika i/ili njihovih predstavnika na iznošenje prijedloga,
- ravnopravno sudjelovanje u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom.

2. Radnici ili predstavnici radnika sa specifičnom odgovornošću u pitanjima sigurnosti i zdravlja radnika sudjeluju ravnopravno, u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom, ili ih se poslodavac unaprijed i na vrijeme s njima savjetuje o:

- (a) svakoj mjeri koja može značajno utjecati na sigurnost i zdravlje;
- (b) imenovanju radnika navedenih u članku 7. stavku 1. i članku 8. stavku 2. i aktivnostima navedenim u članku 7. stavku 1.;
- (c) podacima navedenim u članku 9. stavku 1. i članku 10.;
- (d) angažiranju, kada je to primjereno, stručnih službi ili osoba izvan poduzeća i/ili pogona, sukladno članku 7. stavku 3.;
- (e) planiranju i organizaciji obuke određene u članku 12.

3. Predstavnici radnika sa specifičnom odgovornošću u pitanjima sigurnosti i zdravlja radnika imaju pravo zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere i upoznati ga s prijedlozima za ublažavanje opasnosti za radnike i/ili uklanjanje izvora opasnosti.

4. Radnici navedeni u stavku 2. i predstavnici radnika navedeni u stavcima 2. i 3. ne mogu se naći u nepovoljnom položaju zbog svojih aktivnosti iz stavaka 2. i 3.

5. Poslodavci moraju predstavnicima radnika sa specifičnom odgovornošću u pitanjima sigurnosti i zdravlja radnika omogućiti primjereno odsustvo s posla, bez gubitka plaće, te im pružiti

sva potrebna sredstva koja im omogućuju izvršavanje prava i obavljanje funkcija koje proizlaze iz ove Direktive.

6. Radnici i/ili njihovi predstavnici imaju pravo žalbe, u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom, tijelu vlasti odgovornom za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu, ako smatraju da su mjere koje je poduzeo poslodavac i sredstva koje je koristio neprimjerene za osiguranje sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu.

Predstavnicima radnika treba biti omogućeno davanje primjedbi tijekom inspekcije koju provodi nadležno tijelo.

#### Članak 12.

##### Obuka radnika

1. Poslodavac osigurava da svaki radnik dobije primjerenu obuku iz područja sigurnosti i zdravlja, posebno u smislu podataka i uputa specifičnih za radno mjesto ili posao koji obavlja:

- prilikom zapošljavanja,
- u slučaju premještanja ili promjene posla,
- u slučaju uvođenja nove radne opreme ili promjene opreme,
- u slučaju uvođenja novih tehnologija

Obuka mora biti:

- prilagođena novim i promjenjivim rizicima, i
- ako je potrebno ponavljana u određenim vremenskim razmacima.

2. Poslodavac je dužan osigurati da vanjski radnici angažirani u njegovom poduzeću i/ili pogonu dobiju odgovarajuće upute o mogućim rizicima za zdravlje i sigurnost tijekom obavljanja njihovih aktivnosti u njegovom poduzeću i/ili pogonu.

3. Predstavnicima radnika s posebnom ulogom u zaštiti sigurnosti i zdravlja radnika treba se omogućiti odgovarajuća obuka.

4. Obuka navedena u stavcima 1. i 3. ne može biti na trošak radnika ili predstavnika radnika.

Obuka navedena u stavku 1. mora se odvijati tijekom radnog vremena.

Obuka navedena u stavku 3. mora se odvijati tijekom radnog vremena ili u skladu s nacionalnom praksom bilo u okviru ili izvan poduzeća i/ili pogona.

### ODJELJAK III.

#### OBVEZE RADNIKA

##### Članak 13.

1. Svaki je radnik odgovoran u okvirima svojih mogućnosti voditi računa o vlastitoj sigurnosti i zdravlju te sigurnosti i zdravlju osoba na koje utječe svojim radom ili propustima na poslu u skladu s obukom i uputama koje mu je dao poslodavac.
2. U tu svrhu radnici moraju, posebno u skladu s obukom i uputama poslodavca:
  - (a) pravilno koristiti strojeve, uređaje, alate, opasne tvari, transportnu opremu i ostala sredstva proizvodnje;
  - (b) pravilno koristiti dobivenu osobnu zaštitnu opremu te nakon upotrebe vratiti istu na za to predviđeno mjesto;
  - (c) ne isključivati, mijenjati ili svojevoljno premješati sigurnosne uređaje priključene na npr. strojeve, uređaje, alate, pogone i zgrade te iste pravilno koristiti;
  - (d) odmah obavijestiti poslodavca i/ili radnike s posebnom odgovornošću za sigurnost i zdravlje radnika o situacijama gdje postoji osnovana sumnja o mogućnosti ozbiljne i neposredne opasnosti za sigurnost i zdravlje, kao i o mogućim nedostacima u organizaciji zaštite;
  - (e) u skladu s nacionalnom praksom surađivati s poslodavcem i/ili radnicima s posebnom odgovornošću za sigurnost i zdravlje radnika, sve dok je to potrebno radi izvršenja svih zadataka ili postavljenih zahtjeva od strane nadležnog tijela s ciljem zaštite sigurnosti i zdravlja radnika na radnom mjestu;
  - (f) u skladu s nacionalnom praksom surađivati s poslodavcem i/ili radnicima s posebnom odgovornošću za sigurnost i zdravlje radnika, sve dok je to potrebno kako bi poslodavac osigurao sigurnu radnu okolinu i uvjete rada koji ne predstavljaju rizik za sigurnost i zdravlje u njihovom djelokrugu rada.

### ODJELJAK IV.

#### RAZNE ODREDBE

##### Članak 14.

#### Zdravstveni nadzor

1. Potrebno je uvesti mjere u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom s ciljem osiguranja liječničkog nadzora primjerenog sigurnosnim i zdravstvenim rizicima na radnom mjestu.
2. Mjere iz stavka 1. su takve da svaki radnik, ako to želi, može biti u redovitim vremenskim razmacima podvrgnut zdravstvenom nadzoru.
3. Zdravstveni nadzor se može obavljati u okviru nacionalnog sustava zdravstva.

##### Članak 15.

#### Rizične skupine

Posebno osjetljive rizične skupine moraju biti zaštićene od opasnosti koje ih posebno pogađaju.

##### Članak 16.

#### Pojedinačne direktive – izmjene

##### Opći opseg ove Direktive

1. Djelujući na prijedlog Komisije koji se temelji na članku 118.a Ugovora, Vijeće donosi pojedinačne direktive, između ostalog, u područjima navedenim u Prilogu.
2. Ne dovodeći u pitanje postupak predviđen člankom 17. koji se odnosi na tehničku prilagodbu, ova Direktiva i pojedinačne direktive mogu se mijenjati u skladu s postupkom predviđenim člankom 118.a Ugovora.
3. Odredbe ove Direktive u potpunosti se primjenjuju na sva područja koja pokrivaju pojedinačne direktive, ne dovodeći u pitanje njihove strože i/ili detaljnije odredbe.

##### Članak 17.

#### Odbor

1. Za potpunu tehničku prilagodbu pojedinačnih direktiva predviđenih u članku 16. stavku 1. kako bi se uzelo u obzir:

— donošenje direktiva u području tehničkog usklađivanja i normizacije, i/ili

— tehnički napredak, promjene u međunarodnim propisima ili specifikacijama, i nova otkrića,

Komisiji treba pomoći Odbor sastavljen od predstavnika država članica, kojem predsjedava predstavnik Komisije.

2. Predstavnik Komisije podnosi Odboru nacrt mjera koje je potrebno poduzeti.

Odbor daje svoje mišljenje o nacrtu u roku koji može odrediti predsjedatelj u skladu s hitnošću postupka.

Mišljenje treba usvojiti većina kako je predviđeno člankom 148. stavkom 2. Ugovora u slučaju odluka koje Vijeće mora usvojiti na prijedlog Komisije.

Glasovi predstavnika država članica u odboru ponderiraju se na način određen u tom članku. Predsjedatelj ne glasa.

3. Komisija donosi predviđene mjere ako su u skladu s mišljenjem odbora.

Ako predviđene mjere nisu u skladu s mišljenjem odbora, ili ako mišljenje nije dano, Komisija bez odgađanja Vijeću podnosi prijedlog mjera koje je potrebno poduzeti. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom.

Ako po isteku tri mjeseca od datuma obavješćivanja Vijeća ono nije djelovalo, Komisija donosi predložene mjere.

Članak 18.

### Završne odredbe

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 31. prosinca 1992.

One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekstove odredaba nacionalnog zakonodavstva koje su već donesene, ili su u tijeku donošenja, u području na koje se odnosi ova Direktiva.

3. Države članice Komisiju svakih pet godina izvješćuju o praktičnoj primjeni odredaba ove Direktive, navodeći gledišta poslodavaca i radnika.

Komisija obavješćuje Europski parlament, Vijeće, Gospodarski i socijalni odbor i Savjetodavni odbor za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu.

4. Komisija periodično podnosi Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru izvješće o provedbi ove Direktive, uzimajući u obzir stavke od 1. do 3.

Članak 19.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourgu 12. lipnja 1989.

Za Vijeće

Predsjednik

M. CHAVES GONZALES

### PRILOG

#### Popis područja iz članka 16. stavka 1.

- Radna mjesta
- Radna oprema
- Oprema za osobnu zaštitu
- Rad s aparatima koji djeluju na vizualne podražaje
- Rukovanje teškim teretima koje uključuje rizik od ozljede leđa
- Privremene ili mobilne radne lokacije
- Ribarstvo i poljoprivreda